

PROMOVAREA BUNĂSTĂRII SOCIO-EMOȚIONALE A ELEVILOR ÎN UNITĂȚI ȘCOLARE DIN BUCUREȘTI

Romanian
Angel Appeal

unicef

pentru fiecare copil

PROMOVAREA BUNĂSTĂRII SOCIO-EMOȚIONALE A ELEVILOR ÎN UNITĂȚI ȘCOLARE DIN BUCUREȘTI

Raport elaborat în cadrul Proiectului „Crearea unui model funcțional de intervenție pentru Sănătate Mintală și Sprijin Psihosocial - SMSP pentru copii și adolescenți”, finanțat de Reprezentanța UNICEF România în baza Acordului de cooperare al Programului ROU/PCA202357.

Colectarea datelor: Iuliana Copil, Vlad Anghel, Ionuț Ardeleanu, Oana Pășălan, Iuliana Sîrbu, Adela Tarpan, Cristi Mușat

Analiza datelor și elaborare raport: Ionuț Ardeleanu, Ramona Ion

Editare grafică: Vlad Anghel, Oana Niță

Coordonare: Fidelie Kalambayi

Romanian
Angel Appeal

CUPRINS

1. Context 2

Practici internaționale 3

Practici naționale 5

2. Metodologia cercetării 10

3. Rezultate 13

Profilul unităților de învățământ respondente 13

Efectivele elevilor în anul școlar 2023-2024 16

Resurse umane disponibile pentru derularea de activități de promovare a bunăstării psihoemoționale a elevilor 17

Resursele materiale și tipuri de spații relevante disponibile în unități școlare 20

Activități educative pentru bunăstarea psiho-emoțională a comunităților școlare 23

4. Concluzii și recomandări 27

5. Anexă 30

1

CONTEXT

În societatea de astăzi, abilitățile sociale și emoționale sunt considerate esențiale pentru copii și adolescenți, pentru a-i ajuta să navigheze în siguranță într-un mediu plin de provocări, de la presiuni academice și sociale, bullying, până la tulburări în sfera sănătății mintale. Competențele sociale și emoționale cuprind o gamă largă de abilități, inclusiv conștientizarea de sine, manifestarea autonomiei, autoreglarea emoțională, conștientizarea socială, abilitățile de relaționare și luarea responsabilă a deciziilor.

Școlile joacă un rol crucial în acest context, servind nu numai ca centre de învățare academică, ci și ca medii în care elevii își pot dezvolta abilități esențiale de viață. Cercetările din ultimele decenii arată că elevii cu abilități socio-emoționale bine dezvoltate tind să aibă performanțe academice mai bune, atitudini și comportamente echilibrate și stres emoțional redus.¹ Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE) susține că, în plus față de performanțele academice mai bune, competențele socio-emoționale sunt indicatori-cheie în proiecțiile privind piața forței de muncă, dar și ai sănătății și bunăstării individuale, sprijinind democrațiile sănătoase.²

În cazul României, necesitatea unor măsuri în mediul școlar este însă mare, dacă ne raportăm la realitatea din școli și la rezultatele studiilor privind sănătatea mintală a copiilor și a adolescenților din România. Conform datelor, ierarhia tulburărilor mintale diagnosticate: tulburările de conduită (24,19%), tulburări de deficit de atenție și hiperactivitate (22,65%), tulburările de anxietate (19,23%), tulburările din spectrul autist (14,47%), episodul depresiv (9,14%), tulburările de atașament (4,3%), fobia școlară (3,1%), tulburările de comportament alimentar (2,88%)³. De asemenea, în cadrul “Raportul privind starea învățământului

¹Mella N., Pansu P., Batruch A. et al. (2021). *Socio-Emotional Competencies and School Performance in Adolescence: What Role for School Adjustment?*, disponibil la https://www.oecd.org/en/publications/social-and-emotional-skills-for-better-lives_35ca7b7c-en.html, document consultat în iulie 2024

² [Studiu OECD \(2023\): Social and Emotional Skills for Better Lives. Findings from the OECD survey on social and emotional skills 2023](#), document consultat în iulie 2024

³Copăceanu M., Costache I. (Unicef România, 2022). *Sănătatea mintală a copiilor și a adolescenților din România. Scurtă radiografie*, disponibil la <https://www.unicef.org/romania/media/10911/file/Sănătatea%20mintală%20a%20copiilor%20și%20a%20adolescenților%20din%20România%20%28Scurtă%20radiografie%29.pdf>, document consultat în iulie 2024

preuniversitar pentru anul școlar 2021-2022”,⁴ Ministerul Educației subliniază evoluția crescătoare a actelor de violență în școli, 69% (6744 de cazuri) din numărul total de 9741 de acte de violență raportate fiind încadrate ca atac la persoană.

Practici internaționale

Numeroase state au implementat deja o diversitate de inițiative direcționate către creșterea competențelor socio-emoționale ale copiilor și adolescenților. Totodată, au fost dezvoltate resurse și programe de formare a cadrelor didactice, precum și activități în cadrul curriculei

școlare și extracurriculare. Activitățile de tip after/before-school, taberele tematice, programele educaționale oferite de organizațiile neguvernamentale și alte inițiative similare devin din ce în ce mai eficiente în oferirea de oportunități de învățare utile pentru avansarea competențelor socio-emoționale⁵.

Același raport OECD citat mai sus, examinând modificările recente ale curriculum-ului școlar din mai multe țări⁶, constată că acestea au inclus multe competențe transdisciplinare, în special pe cele socio-emoționale, folosindu-se de diverse strategii:

- integrarea abilităților sociale și emoționale ca un concept unitar în curriculum.
- includerea unor aspecte specifice ale abilităților sociale și emoționale în domeniile disciplinare existente.

⁴ Ministerul Educației (2022). [Raport privind starea învățământului preuniversitar din România 2021-2022](#), document consultat în iulie 2024

⁵ [Studiu OECD \(2023\): Social and Emotional Skills for Better Lives. Findings from the OECD survey on social and emotional skills 2023](#), document consultat în iulie 2024

⁶ Raportul menționează Australia, Estonia, Finlanda, Japonia, Noua Zeelandă, Norvegia.

- crearea de cursuri și arii de studiu unice dedicate unor subiecte (materii) care includ atât conținut, cât și o componentă practică de deprindere a abilităților sociale și emoționale.

Caseta 1. Exemple de integrare a competențelor sociale și emoționale în curriculum școlar, OECD 2023

Noua Zeelandă: Programa școlară descrie cinci competențe socio-emoționale cheie, printre care „gestionarea propriei persoane” și „relația cu ceilalți”, care acoperă abilitățile sociale și emoționale.

Portugalia: în cadrul învățământului secundar superior se încurajează colaborarea între elevi și responsabilitatea colectivă prin organizarea de cursuri despre cetățenie activă și participare democratică.

Chile: În 2019, curriculum pentru clasele a XI-a și a XII-a a fost actualizat prin crearea de noi discipline favorabile învățării sociale și emoționale - de exemplu „Științe pentru Cetățenie” sau „Participarea și argumentarea într-o democrație”.

India: Guvernul a luat inițiativa de a implementa curriculum-ul fericirii, care promovează bunăstarea elevilor prin cultivarea abilităților socio-emoționale. Acest curriculum a fost lansat în 2018 în 1024 de școli din New Delhi (peste 800.000 de elevi de la creșă până în clasa a VIII-a) și are o frecvență zilnică de aprox. 45 de minute.

Alte țări OECD: În multe state, competențe precum empatia, colaborarea și toleranța sunt incluse în multe dintre domeniile de învățare - științele umaniste și artele fiind cele mai relevante domenii. Totuși, există și țări care optează pentru dezvoltarea abilităților emoționale și sociale ca parte a unei materii specific

Practici naționale

În România nu există în prezent o politică educațională coerentă privind cultivarea abilităților socio-emoționale și nici un limbaj conceptual comun, documentele strategice educaționale⁷ făcând referire la denumiri diferite precum: **abilități non-cognitive, abilități de viață, competențe transversale, deprinderi de viață, abilități de bază, competențe cheie, competențe pentru piața muncii**⁸ etc.

Cu toate acestea, autoritățile au adoptat o serie de măsuri legate de curriculum. Astfel, la momentul actual, planurile de învățământ gimnazial și liceal includ o serie de discipline asimilate bunăstării socio-emoționale a elevilor, unele aflate în trunchiul comun (ofertă curriculară obligatorie), altele în curriculum la decizia școlii (opționale).

Disciplinele obligatorii de studiu sunt grupate în șapte arii curriculare. Aria curriculară este o grupare de discipline de studiu care au în comun concepte și metodologii și care oferă o viziune multi- și/sau interdisciplinară asupra disciplinelor de studiu respective. Acestea sunt următoarele⁹: Limbă și comunicare; Matematică și științe ale

⁷ Exemple: [Strategia privind reducerea părăsirii timpurii a școlii](#), [Strategia Națională de Învățare pe Tot Parcursul Vieții 2015-2020](#), [Strategia Națională pentru Protecția și Promovarea Drepturilor Copilului 2014-2020](#), documente consultate în august 2024

⁸ Ministerul Educației (2021). [Dezvoltare socială și emoțională. Ghid pentru licee](#). document consultat în august 2024

⁹ Ministerul Educației prin Proiectul CRED - Curriculum Relevant, Educație Deschisă pentru toți. [Curriculum pentru învățământ gimnazial – conceptualizări necesare. Documente reglatoare ale Curriculumului național](#), accesat în iulie 2024

naturii; Om și societate; Arte; Educație fizică, sport și sănătate; Tehnologii; Consiliere și orientare.

Pentru subiectul abordat în acest raport, relevantă este aria *Om și societate*, care se regăsește atât la nivel gimnazial (prin disciplina Educație socială), cât și la nivel liceal (prin disciplinele socio-umane: Logică, argumentare și comunicare, Psihologie, Educație antreprenorială, Economie, Sociologie, Filosofie, Economie aplicată, Studii sociale).

În cadrul ariei curriculare¹⁰ *Om și Societate*, elevii parcurg de-a lungul celor 4 ani de gimnaziu disciplina numită Educație socială, cu un buget de timp de 1 oră/săptămână. Programa disciplinei continuă aplicarea modelului de proiectare curriculară centrat pe competențe, utilizat și la nivelul învățământului primar. În Tabelul 1 se regăsesc materiile studiate și competențele specifice dezvoltate pe parcursul acestui ciclu de învățământ.

Tabel 1. Programa școlară pentru disciplina Educație socială pentru clasele V-VIII. Adaptare din Programa școlară pentru Educație socială, clasele a V-a - a VIII-a, Ministerul Educației

Clasă	Titlu	Număr de ore pe săptămână	Competențe relevante dezvoltate pentru echilibrul socio-emoțional
a V-a	Gândire critică și drepturile copilului	1 oră	- Gândire critică - Cooperare și lucru în echipă - Înțelegerea și investigarea problemelor comunitare - Dezvoltarea comportamentului social, civic și economic - Promovarea incluziunii sociale și respectarea diversității - Dezvoltarea sensibilității interculturale și a abilităților relaționale
a VI-a	Educație interculturală	1 oră	
a VII-a	Educație pentru cetățenie democratică	1 oră	
a VIII-a	Educație economico-financiară	1 oră	

¹⁰ Ministerul Educației. [Programa școlară pentru disciplina Educație socială, clasele a V-a – a VIII-a](#), document consultat în iulie 2024

În învățământul liceal, elevii parcurg, în funcție de profilul ales, discipline socio-umane care au ca scop completarea competențelor dobândite în ciclul anterior de învățământ. Acestea sunt următoarele¹¹: cooperare; utilizarea conceptelor specifice științelor sociale în viața reală; implicarea în problemele comunității și luarea de decizii; manifestarea unui comportament social activ și responsabil.

În ceea ce privește dezvoltarea curriculumului la decizia școlii - disciplinele opționale - există o metodologie aprobată prin Ordinul 3238/5 februarie 2021¹² care reglementează cadrul legal și procedurile prin care unitățile de învățământ preuniversitar pot alege, elabora și aviza programe educaționale specifice, în raport cu resursele locale și specificul comunității. Aceste opționale pot fi selecționate atât din oferta națională¹³ pusă la dispoziție de Ministerul Educației, un exemplu de document în acest sens fiind Ordinul nr. 6101 din 18 octombrie 2022¹⁴ privind aprobarea de programe școlare pentru discipline opționale din învățământul preuniversitar (descrie 21 de programe pentru gimnaziu și „A doua șansă”), cât și prin decizia unității de învățământ preuniversitar pe baza unei analize de nevoi.

Disciplinele opționale sunt alese la începutul fiecărui an școlar de părinți sau reprezentanții legali și elevi, din oferta pusă la dispoziție de unitatea de învățământ. Numărul de ore alocate săptămânal pentru curriculum la decizia școlii diferă în funcție de nivelul de învățământ (primar/gimnazial/liceal), filieră, profil, specializare. De exemplu, în gimnaziu variază între 1 - 3 ore/săptămână la clasele V-VII și 1 - 4 ore pe săptămână la clasa a VIII-a. Curriculum la decizia școlii pentru liceele cu profil real poate include maxim 4 ore pe săptămână, iar în cazul celor de profil umanist, maxim 6 ore pe săptămână. Aceste discipline opționale pot conține teme din toate ariile curriculare, nefiind pus accent în mod particular pe aria *Om și Societate*, astfel că numerele menționate anterior reprezintă încadrarea generală pentru oferta educațională opțională, decizia privind temele de interes fiind la elevi și la

¹¹ Ministerul Educației. (2023). [Repere metodologice pentru aplicarea curriculumului la clasa a IX-a în anul școlar 2023-2024](#), document consultat în iulie 2024

¹² [ORDIN nr. 3238 din 5 februarie 2021 pentru aprobarea Metodologiei privind dezvoltarea curriculumului la decizia școlii](#), document consultat în iulie 2024

¹³ Centrul Național de Politici și Evaluare în Educație. [Listă de documente oficiale privind opționale aflate în Oferta Națională](#), consultat în iulie 2024

¹⁴ [Ordinul nr. 6101 din 18 octombrie 2022 privind aprobarea de programe școlare pentru discipline opționale din învățământul preuniversitar](#), document consultat în iulie 2024

părinții/reprezentanții legali ai acestora. În Tabel 2. sunt menționate o serie de discipline opționale care pot apărea în oferta școlară a celor două cicluri de învățământ.

Tabel 2. Exemple de discipline opționale pentru bunăstarea socio-emoțională a elevilor.

Ciclul gimnazial	Ciclul liceal
• Dezvoltarea abilităților de viață - aria curriculară Consiliere și orientare. • Pregătiți pentru viață. Educație pentru viață și comunitate, clasele a V-a și a VIII-a - aria curriculară Om și societate/Consiliere și orientare. • Lectura și abilitățile de viață, aria curriculară Limbă și comunicare.	• Educație incluzivă și dezvoltarea gândirii critice - Curriculum la decizia școlii pentru nivel liceal, clasele IX-X • Managementul emoțiilor. Disciplina poate fi studiată în orice an de studiu din învățământul liceal, la decizia școlii, cu un buget de timp de 1 oră/săptămână, pe durata unui an școlar și se adresează tuturor elevilor, indiferent de filieră, profil sau specializare. Se încadrează în ariile curriculare Om și societate, Consiliere și orientare și Limbă și comunicare, fiind un opțional integrat la nivelul acestor arii.

METODOLOGIA CERCETĂRII

Obiectivele cercetării

În perioada ianuarie - martie 2024, Fundația RAA a colectat date de la unități școlare din învățământul preuniversitar din București cu privire la activitățile de promovare a sănătății mintale și emoționale adresate elevilor cu vârstă de minim 10 ani. Cercetarea a urmărit, pe de o parte, identificarea resurselor umane de care unitățile școlare dispun pentru derularea de activități educative de promovare a sănătății mintale pentru elevi, iar pe de altă parte identificarea activităților din sfera educației psiho-emoționale derulate în primul semestru al anului școlar 2023-2024.

Eșantionul cercetării

Datele cercetării au fost colectate utilizând un chestionar auto-completat, proiectat în Google Forms și transmis prin e-mail unui număr de 289 unități școlare din București care includ ciclurile de învățământ gimnazial, liceal și profesional din sistemul public, la care se adaugă un număr de 11 școli private. Dintre unitățile de învățământ invitate să participe la studiu, 103 școli publice și 8 private (aprox. 38%) au completat chestionarul.

Cele 111 de unități publice și private deservesc 57.311 de elevi din ciclul gimnazial, liceal și profesional, reprezentând 38% din totalul elevilor din București înrolați în gimnazii, licee și școli profesionale.¹⁵ Numărul de elevi menționat anterior exclude ciclul de învățământ primar și preșcolar, numărul total de elevi declarați de școlile respondente ajungând la 91.627.

Instrumentul de colectare a datelor

Chestionarul (Anexa 1), a cărui completare a durat 15-20 de minute, a cuprins 34 de întrebări închise și deschise, distribuite pe 5 secțiuni, astfel:

- Date de identificare a unității școlare;
- Profilul unității de învățământ;
- Efectivele elevilor în anul școlar 2023-2024;

¹⁵ Numărul total al elevilor înrolați în ciclul gimnazial, liceal și profesional în anul școlar 2023-2024 la nivelul Municipiului București, conform ISMB, ca răspuns la solicitarea RAA, este de 149.402.

- Resursele unității școlare, relevante pentru derularea de activități educative de promovare a sănătății mintale (emoționale, psihice, sociale) pentru elevi/e;
- Activități desfășurate în anul școlar 2023-2024 în sfera educației psiho-emoționale.

Data fiind literatura de specialitate care identifică principalele dificultăți cu care se confruntă elevii în domeniul bunăstării socio-emoționale menționată în capitolul anterior, echipa de cercetare a selectat o serie de teme considerate prioritare pentru educația psiho-emoțională a elevilor în mediul școlar. Unitățile școlare au avut posibilitatea să selecteze gradul de acoperire a acestor tematici în rândul elevilor, indiferent dacă acestea s-au desfășurat în cadrul disciplinelor din trunchiul comun, a opționalelor sau a activităților extra-curriculare.

Caseta 2. Teme prioritare de educație socio-emoțională în unități școlare

Prevenirea agresivității & bullying-ului

Prevenirea / reducerea depresiei și anxietății

Prevenirea suicidului

Prevenirea tulburărilor alimentare (anorexie, bulimie)

Prevenirea adicțiilor (de tutun, alcool, droguri, jocuri de noroc)

Dezvoltarea competențelor sociale (ex: spirit de echipă, comunicare, adaptare la medii de schimbare etc.)

Dezvoltarea psiho-sexuală (ex: etape de dezvoltare, sănătate sexuală, intimitate, protecție împotriva abuzurilor etc.)

Managementul stresului

Solicitarea de completare a chestionarului a fost adresată prin e-mail directorului/managerului unității școlare și/sau cadrelor didactice responsabile cu activitățile menționate în chestionar. Pentru a crește ratele de răspuns, școlile au fost contactate și telefonic de echipa de cercetare, după trimiterea e-mailului.

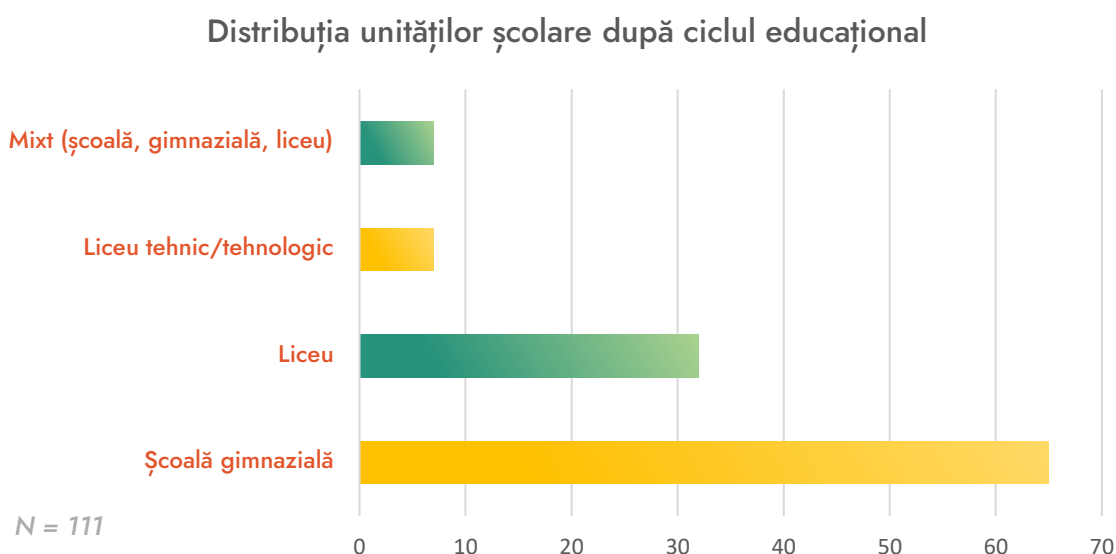
3

REZULTATE

Profilul unităților de învățământ respondente

Dintre unitățile care au participat la studiu (N=111), 65 sunt școli gimnaziale, 32 licee, 7 licee tehnologice sau tehnice, iar 7 unități acoperă două niveluri educaționale - gimnazial și liceal sau liceal și învățământ dual.

Grafic 1. Distribuția unităților școlare după ciclul educațional

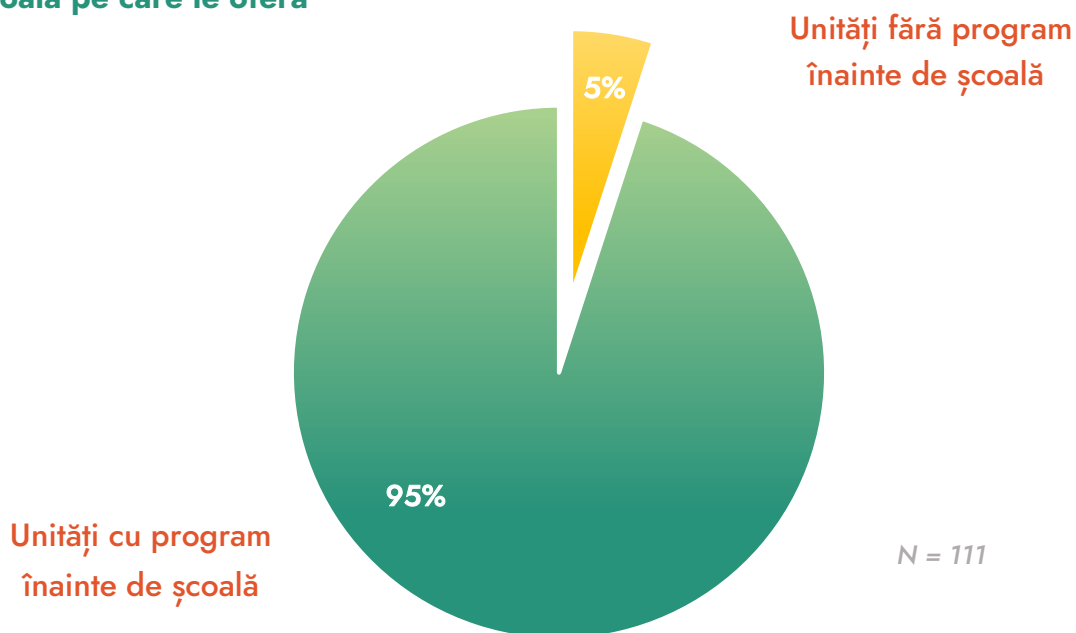
Programul „Școală după școală” oferă elevilor activități educaționale și recreative, complementare curriculumului școlar, pentru consolidarea competențelor și îmbunătățirea învățării, inclusiv sesiuni de remediere și accelerare a procesului educativ, motiv pentru care cercetarea urmărește disponibilitatea programelor de tip înainte de școală și/sau școală după școală în rândul unităților de învățământ respondente.

Într-o comunicare¹⁶ recentă a Inspectoratului Școlar al Municipiului București, în anul școlar 2024-2025, se dorește ca programul să fie implementat în 98 de unități de învățământ. Cu toate acestea, la momentul actual, doar 29 dintre unitățile respondente (26%) implementează

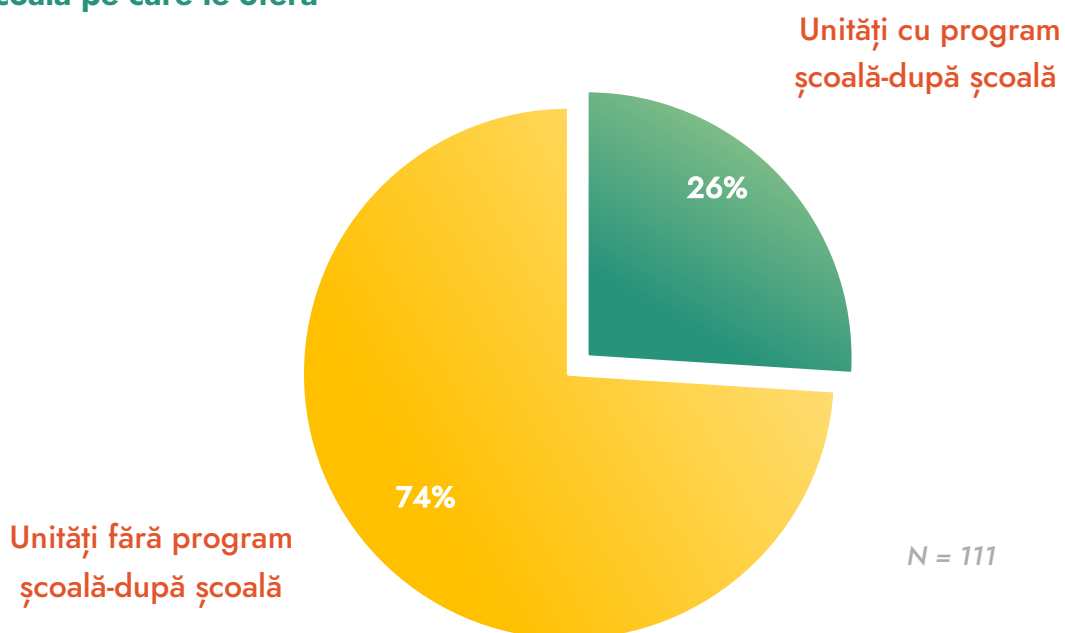
¹⁶ Inspectoratul Școlar al Municipiului București, [Listă școli avizate pentru funcționarea programului Școală după școală](#), document accesat în iulie 2024

un program de tip școală-după-școală pentru elevii de gimnaziu, iar numărul celor care organizează un program înainte de școală este și mai mic, fiind prezent doar în 6 unități școlare, dintre care 5 au implementat și programul școală după școală. Astfel, dintre cele 111 unități școlare respondente, doar 30 implementează programe de acest tip.

Grafic 2. Distribuția unităților școlare în funcție de programele de tip înainte de școală pe care le oferă

Grafic 3. Distribuția unităților școlare în funcție de programele de tip școală după școală pe care le oferă

Consultarea arhivei publicației online Edupedu¹⁷ indică o serie de dificultăți pentru generalizarea programului de tip „școală după școală” atât în municipiul București, cât și în țară. Școlile invocă: finanțare și resurse insuficiente, infrastructură deficitară/insuficientă pentru desfășurarea activităților, salarii și beneficii demotivante, dificultăți în atragerea și retenția personalului, implementarea cu dificultate a programului de masă caldă în anumite școli, condiție importantă în finanțarea și desfășurarea activităților de tip școală după școală, oferta limitată de programe disponibile, pentru care există în anumite situații liste de așteptare la înscriere și criterii de selecție ale elevilor.

Cercetările¹⁸ demonstrează în mod constant că programele after-school de înaltă calitate au un impact pozitiv asupra rezultatelor educaționale ale elevilor, favorizând învățarea socială și emoțională. Plecând de la nevoile diverse ale copiilor și adolescenților din diferite grupe de vârstă, programele after-school de calitate răspund cerințelor lor academice, psihologice și de activitate fizică. Participarea regulată la aceste programe a fost corelată cu rate mai scăzute de abandon școlar și cu o reducere a decalajelor de performanță, în special în rândul elevilor cu venituri mici.

În plus, pentru adolescenți, programele after-school pot contribui la reducerea comportamentelor la risc și la dezvoltarea abilităților de pregătire pentru colegiu și carieră. La nivel național, abandonul școlar timpuriu rămâne o problemă socială majoră, plasând România pe primele locuri în UE în ceea ce privește numărul elevilor cu vârsta cuprinsă între 15 și 24 de ani care termină cel mult 8 clase, respectiv 15,3% în anul 2021¹⁹, comparativ cu Croația (2%), Slovenia, Grecia și Irlanda (3%), Lituania și Olanda (5%).

¹⁷ Edupedu. [Listă articole publicate pe tema "after school"](#), resursă accesată în iulie 2024

¹⁸ Kramer K. et al. (2015). *Effects of After-School Programs with At-Risk Youth on Attendance and Externalizing Behaviors: A Systematic Review and Meta-Analysis*, National Library Medicine, disponibil la <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4597889/>, document accesat în iulie 2024

¹⁹ Eurostat. (2022). [Continued decline in early school leavers in the EU](#), document accesat în iulie 2024

Efectivele elevilor în anul școlar 2023-2024

Numărul total de elevi ai celor 111 de unități participante la studiu este 91.627, repartizați astfel: 29.328 elevi în ciclul gimnazial, 30.983 elevi în cel liceal/profesional, restul de 31.316 fiind elevi ai ciclului primar, inclusiv preșcolar.

Dintre cei 57.311 de elevi din ciclul gimnazial și liceal ai unităților școlare regăsite în studiul de față, 1.345 sunt elevi cu CES, reprezentând 35%, din totalul de 3.794 de elevi cu CES aflați în școlile de masa din București în anul 2024²⁰.

În ceea ce privește numărul de elevi ucraineni înrolați ca audienți și elevi în anul școlar curent, informațiile oferite de școlile respondente sunt după cum urmează:

Tabel 3. Numărul copiilor ucraineni înrolați ca audienți/elevi în ciclul gimnazial/liceal

Copii ucraineni înrolați ca audienți și elevi	Număr
Copii ucraineni înrolați ca audienți în ciclul gimnazial	40
Copii ucraineni înrolați ca elevi/e în ciclul gimnazial	29
Copii ucraineni înrolați ca audienți în ciclul liceal	11
Copii ucraineni înrolați ca elevi/e în ciclul liceal	9

***N= 57. 311 (elevi din ciclul gimnazial și liceal/tehnic al unităților respondente)**

Datele indică un număr redus al copiilor ucraineni înrolați ca elevi/audienți în școlile bucureștene, așa cum de altfel amintește și *Raportul guvernamental privind eforturile și realizările României în domeniul asistenței umanitare a refugiaților*²¹, menționând că alături

²⁰ [Răspuns Societate informații centralizate cu privire la copiii cu CES din România](https://www.edupedu.ro/grafic-numarul-elevilor-cu-ces-din-scolile-din-romania-aproape-s-a-triplat-in-ultimii-5-ani-in-timp-ce-numarul-profesorilor-de-sprijin-este-tinut-de-ministerul-educatiei-cu-mult-sub-standardul-legal/), document disponibil pe platforma EduPedu la <https://www.edupedu.ro/grafic-numarul-elevilor-cu-ces-din-scolile-din-romania-aproape-s-a-triplat-in-ultimii-5-ani-in-timp-ce-numarul-profesorilor-de-sprijin-este-tinut-de-ministerul-educatiei-cu-mult-sub-standardul-legal/>, accesat în iulie 2024

²¹ Cancelaria Prim-ministrului. (2023). [Raport: Romania's response to the Ukrainian refugee crisis](#), document accesat în iulie 2024

de barierele lingvistice, principala problemă declarată este că autoritățile ucrainene nu recunosc studiile efectuate în România.

La nivel național, la începutul anului 2023, sub 4.000 de copii ucraineni erau înscriși ca elevi sau audienți în școlile românești. În anul școlar 2023-2024, numărul²² acestora a crescut considerabil, ajungând la 21.428 de copii ucraineni incluși în sistemul educațional românesc, la care se mai adaugă 13.546 de preșcolari. Una dintre explicații pentru această creștere o reprezintă stimulentele financiare promise și oferite de Guvernul României pentru familiile de ucraineni care își înscriu copiii în sistemul educațional românesc.

Resurse umane disponibile pentru derularea de activități de promovare a bunăstării psihoemoționale a elevilor

Accesul la educație presupune, între altele, accesul și dreptul la servicii de consiliere psihologică, conexe activității de învățământ, oferite gratuit în cabinete medicale, psihologice și logopedice școlare ori în unități medicale de stat.²³

În anul școlar 2023-2024, 3.354 de consilieri școlari sunt încadrați la nivel național, raportul fiind de un consilier școlar care deservește un număr de 800 de elevi, cu mult peste numărul de 500 de elevi menționat în legislația specifică.²⁴ Conform Administrației Spitalelor și Serviciilor Medicale București, în Capitală funcționează 441 cabinete de medicină școlară generală și 144 de cabinete stomatologice școlare. 137 de medici, 161 de stomatologi și 586 de asistenți medicali furnizează servicii elevilor prin aceste cabinete.²⁵

²² EduPedu. (2023). [35.000 de preșcolari și elevi ucraineni învață în grădinițele și școlile din România. Peste 10.000 sunt înscriși și au statut de elev, de 12 ori mai mulți decât la începutul anului școlar trecut](#), document accesat în august 2024

²³ [LEGEA 198/ 2023 a învățământului preuniversitar](#), document accesat în iulie 2024

²⁴ EduPedu. (2024). [Un consilier școlar la 800 de elevi, în anul școlar 2023-2024, chiar și după repartizarea celor 1.200 posturi, conform datelor ministerului Educației / Peste jumătate dintre posturile noi au fost ocupate de profesori cu note între 5 și 6.99](#), document accesat în august 2024

²⁵ ASSMB. (2020/2021). [Prezentare Rețeaua de Medicină Școlară](#), accesat în august 2024

În cele 111 de unități școlare participante la cercetare, își desfășoară activitatea următoarele categorii de profesioniști care pot participa la activități de promovare a sănătății mintale pentru elevi:

122 de profesori consilieri școlari. Cu excepția a 5 dintre școli, fiecare unitate are cel puțin 1 profesor consilier școlar. Un număr de 15 unități școlare (12 publice și 3 private) au între 2 și 3 consilieri școlari, acest fapt fiind explicat prin numărul mare de elevi înrolați, peste 1.000 de elevi în fiecare dintre cele 12 școli publice respondente. De asemenea, în școlile în care nu există consilier școlar, o posibilă explicație este aceea că resursa umană este insuficientă pentru nevoia reală, fapt expus și de intervențiile²⁶ ministrului educației în presă.

23 de psihologi școlari acreditați de Colegiul Psihologilor din România (COPSI). Aceasta categorie este mult subdimensionată, având însă un rol foarte important, anume să mențină legătura permanentă între profesori, elevi și părinți, cu scopul de a descoperi problemele de comunicare între aceștia, să ghideze și să facă evaluarea precoce a elevilor cu dificultăți de învățare, probleme sociale sau de comportament și totodată să implementeze programe de prevenire a cazurilor de violență, bullying sau abandon școlar.

119 de medici școlari. Cu excepția a 11 unități școlare, fiecare instituție are cel puțin un medic.

148 de asistenți medicali școlari. Cu excepția unei școli gimnaziale, în fiecare unitate școlară există minim 1 și maxim 4 asistenți.

Aceste categorii de specialiști au pregătirea necesară și atribuțiile specifice pentru a realiza intervenții în sfera sănătății psiho-emoționale în mediul școlar (de exemplu aplicare de instrumente de screening, consiliere, referire specializată etc). De asemenea, și alte cadre didactice pot fi implicate în acțiuni de informare/educare pe teme legate de sănătatea mintală.

²⁶ EduPedu. (2024). [Ligia Deca: Cam 96% din școli au beneficiat de serviciile unui consilier școlar / Vom cere din nou suplimentarea posturilor de consilieri](#), accesat în august 2024

Caseta 3 - Atribuțiile personalului care acordă consiliere psihologică și psihoeducațională în școli

Potrivit Colegiului Psihologilor din România²⁷, consilierul psihologic/psiho-educational se concentrează în principal pe controlul factorilor psihologici legați de sănătate și boală, în procesul de autocunoaștere, consilierea pentru dezvoltare personală, în prevenirea patologiei și în promovarea și optimizarea sănătății și dezvoltării umane.

În instituțiile educaționale, intervenția psihologică poate fi: (1) preventivă/profilactică, vizând reducerea riscurilor pentru apariția unor probleme emoționale și comportamentale, (2) curativă, focalizată pe modificarea mecanismelor psihologice responsabile pentru apariția și menținerea problemelor și (3) de optimizare, focalizată pe maximizarea potențialului persoanei, pe întărirea unei gândiri folositoare și pe exersarea unor abilități de comunicare eficientă.

Ordinului comun nr. 438/4.629/2021 al Ministerul Sănătății (438/2021) și Ministerul Educației (4.629/2021) reglementează asistența medicală a preșcolarilor, elevilor din unitățile de învățământ preuniversitar și studenților din instituțiile de învățământ superior pentru menținerea stării de sănătate a colectivităților și pentru promovarea unui stil de viață sănătos.

Conform regulamentului CJRAE²⁸, profesorul consilier școlar asigură, printre alte atribuții, asistență și consiliere psihopedagogică individuală și de grup/colectivă pentru preșcolari/elevi în problematici specifice: cunoaștere, autocunoaștere și intercunoaștere, adaptarea preșcolarilor/elevilor la mediul școlar, integrarea socială și culturală a preșcolarilor/elevilor în colectivul clasei/grupe și al unității de învățământ, formarea abilităților sociale și emoționale, competenței „a învăța să înveți” și a abilităților de autoreglare emoțională, optimizarea relațiilor școală-elevi-familie;

²⁷ Apud [Dezvoltare socială și emoțională. Ghid pentru licee](#), document accesat în iulie 2024

²⁸ [Regulamentul privind organizarea și funcționarea Centrului Municipiului București de Resurse și Asistență Educațională](#), document accesat în iulie 2024

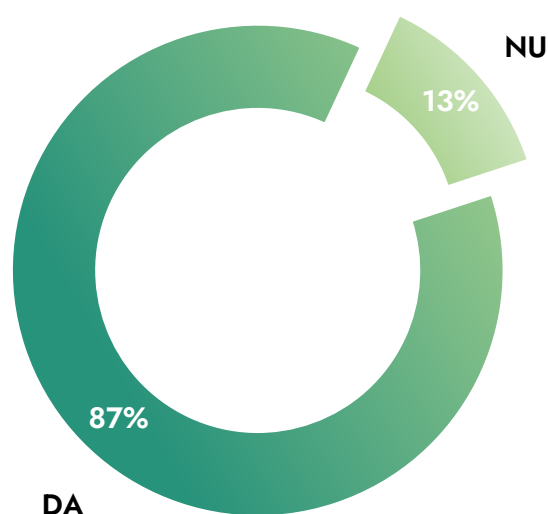
Resursele materiale și tipuri de spații relevante disponibile în unități școlare

Școlile prietenoase cu copiii²⁹, concept introdus de UNICEF, sunt medii educaționale care acordă prioritate bunăstării fizice, emoționale și psihologice a elevilor. Designul și infrastructura fizică a școlilor prietenoase cu copiii joacă un rol crucial în această misiune. Astfel, sălile de clasă, locurile de joacă și facilitățile planificate cu atenție nu numai că îmbunătățesc experiențele de învățare, ci și promovează interacțiunea socială, creativitatea, sănătatea fizică și bunăstarea emoțională.

În ceea ce privește resursele materiale și infrastructura disponibilă pentru susținerea bunăstării fizice și emoționale în școli, situația în unitățile respondente în cadrul cercetării se prezintă astfel:

- 97 școli dețin o bibliotecă funcțională - cu bibliotecar (87%)
- 86 școli dețin o sală de sport funcțională (77%)
- 76 de școli dețin resurse materiale care pot fi utilizate pentru activități educative de sănătate mintală - ex. jocuri, jucării, cărți (68%)

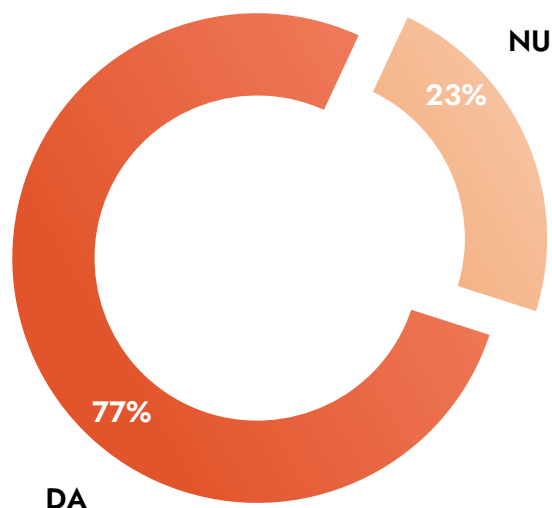
Grafic 4. Distribuția numărului de unități de învățământ care dețin o bibliotecă școlară funcțională (cu bibliotecar)

N = 111

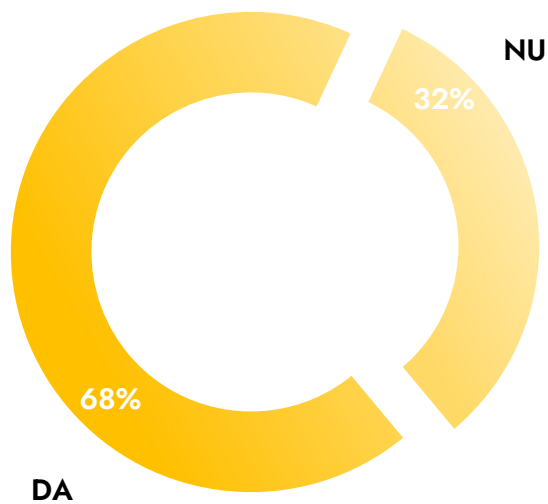
²⁹ Unicef. (2009). [Child Friendly Schools Manual](#), accesat în iulie 2024

Grafic 5. Distribuția numărului de unități de învățământ care dețin o sală de sport

N = 111

Grafic 6. Distribuția numărului de unități de învățământ care dețin resurse materiale ce pot fi utilizate pentru activități educative de sănătate mintală (ex. jocuri, jucării, cărți)

N = 111

Deși resursele pentru derularea de activități de promovare a bunăstării fizice și emoționale sunt prezente în majoritatea unităților școlare, cele fără bibliotecă și/sală de sport, pot constitui medii neprietenoase dezvoltării psiho-emoționale optime în rândul copiilor și adolescenților, după cum atrage atenția și un studiu³⁰ al Băncii Mondiale:

Este important ca elevii să petreacă timp pentru recreere și activitate fizică. Mai mulți autori au fost de acord cu privire la necesitatea ca școlile să ofere activități recreative și de educație fizică pentru a echilibra munca școlară intelectuală, jocul având un impact semnificativ asupra aproape fiecărui aspect al dezvoltării copiilor. Cu toate acestea, școlile nu pot oferi întotdeauna copiilor aceste oportunități (...), având consecințe negative grave asupra rezultatelor învățării.

Absența bibliotecilor, a materialelor educaționale și a sălilor de sport în școli poate împiedica semnificativ dezvoltarea optimă a adolescenților. Bibliotecile oferă acces important la resurse diverse, încurajând alfabetizarea, gândirea critică și plăcerea pentru lectură. În același timp, materialele educaționale îmbogățesc curriculum, permițând o mai bună înțelegere a acestuia, iar sălile de sport și zonele de activitate fizică sunt esențiale pentru promovarea sănătății fizice, ameliorarea stresului și încurajarea muncii în echipă și a disciplinei. Fără aceste facilități, adolescenții pierd oportunități de creștere intelectuală, socială și fizică - aspecte vitale pentru dezvoltarea lor generală și succesul viitor.

Mai mult, Legea învățământului preuniversitar³¹ din anul 2023 introduce „camere – resursă pentru suport educațional și psihopedagogic”. Astfel, la Articolul 67, Alineatul 8 se precizează că „La nivelul fiecărei unități de învățământ preuniversitar se realizează cel puțin o cameră - resursă pentru suport educațional și psihopedagogic, conform standardelor aprobate prin ordin al ministrului educației, în termen de un an școlar de la data intrării în vigoare a legii. Camerele - resursă pentru suport educațional și psihopedagogic sunt dotate corespunzător pentru desfășurarea activităților de consiliere, asistență psihopedagogică, sprijin educațional, logopedie și/sau alte terapii specifice”.

³⁰ Barrett P. et al. (World Bank, 2019). *The Impact of School Infrastructure on Learning. A Synthesis of the Evidence*, document disponibil la <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED604388.pdf>, accesat în iulie 2024

³¹ [Legea învățământului preuniversitar, 2023](#), document accesat în iulie 2024

Activități educative pentru bunăstarea psiho-emoțională a comunităților școlare

În anul școlar 2023-2024, școlile au desfășurat activități educaționale variate pentru acoperirea unor tematici importante privind bunăstare psiho-emoțională, atât pentru elevi, cât și pentru cadre didactice și părinți. Tabelul de mai jos evidențiază aceste activități în rândul celor 111 de unități școlare respondente:

Tabel 4. Activitățile educaționale pentru bunăstare psiho-emoțională desfășurate în anul școlar 2023-2024

Tematicile activităților educative organizate	Pentru elevi/e	Pentru părinți/tutori	Pentru profesori	Nu au fost organizate pentru niciuna dintre categorii
a. prevenirea agresivității & bullying-ului	106 unități școlare (95%)	26 unități școlare (23%)	23 unități școlare (21%)	3 unități școlare (3%)
b. prevenirea/reducerea depresiei și anxietății	42 unități școlare (38%)	2 unități școlare (2%)	4 unități școlare (4%)	67 unități școlare (60%)
c. prevenirea suicidului	18 unități școlare (16%)	2 unități școlare (2%)	0 unități școlare	91 unități școlare (82%)
d. prevenirea tulburărilor alimentare (anorexie, bulimie)	35 unități școlare (32%)	5 unități școlare (5%)	3 unități școlare (3%)	74 unități școlare (67%)
e. prevenirea adicțiilor (de tutun, alcool, droguri, jocuri de noroc)	95 unități școlare (86%)	18 unități școlare (16%)	20 unități școlare (18%)	15 unități școlare (14%)
f. dezvoltarea competențelor sociale (ex. spirit de echipă, comunicare, adaptare la medii în schimbare etc.)	101 unități școlare (90%)	11 unități școlare (10%)	18 unități școlare (16%)	9 unități școlare (8%)

g. dezvoltarea inteligenței emoționale (ex. autocunoașterea, empatia, motivația etc.)	99 unități școlare (89%)	10 unități școlare (9%)	15 unități școlare (14%)	10 unități școlare (9%)
h. Dezvoltarea psiho-sexuala (ex. etape de dezvoltare, sănătate sexuală, intimitate, protecție împotriva abuzurilor etc.)	47 unități școlare (42%)	5 unități școlare (5%)	6 unități școlare (5%)	61 unități școlare (55%)
i. Managementul stresului	65 unități școlare (59%)	9 unități școlare (8%)	19 unități școlare (17%)	35 unități școlare (32%)

***N = 111 unități școlare**

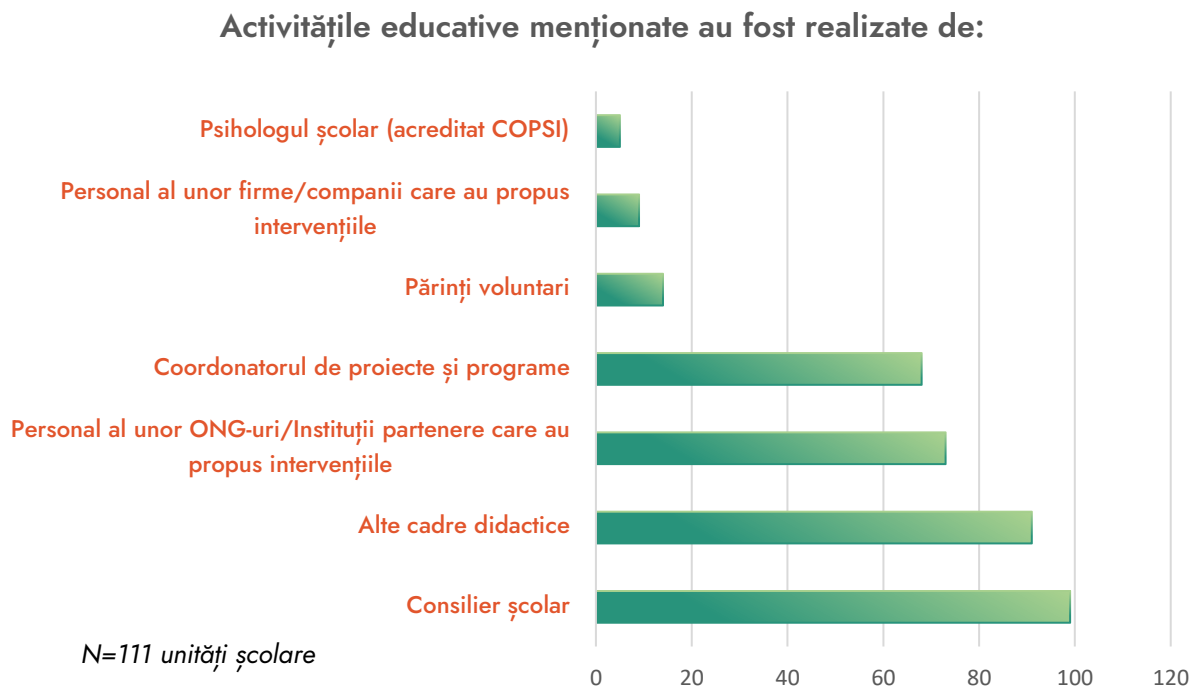
Subiectele abordate în majoritatea unităților școlare bucureștene sunt: prevenirea agresivității & bullying-ului, prevenirea adicțiilor (de tutun, alcool, droguri, jocuri de noroc), dezvoltarea competențelor sociale (ex. spirit de echipă, comunicare, adaptare la medii în schimbare etc.), dezvoltarea inteligenței emoționale (ex. autocunoașterea, empatia, motivația etc.) și managementul stresului, acestea fiind subiecte care se regăsesc în cadrul programelor educaționale pentru ciclul gimnazial și educațional. De asemenea, există o colaborare îndelungată între unitățile școlare și instituții publice (medici, reprezentanți ai Poliției etc) în organizarea unor activități de informare cu privire la riscurile asociate consumului de tutun, droguri, alcool.

La polul opus, majoritatea școlilor nu au abordat în mod particular subiecte precum prevenirea/reducerea depresiei și anxietății, prevenirea suicidului, prevenirea tulburărilor alimentare (anorexie, bulimie), dezvoltarea psiho-sexuala (ex. etape de dezvoltare, sănătate sexuală, intimitate, protecție împotriva abuzurilor etc.), chiar dacă datele indică faptul că acestea sunt principalele probleme de sănătate mintală în rândul copiilor și adolescenților.

Pentru părinți, maxim o școală din 4 include părinții în oricare dintre activitățile de promovare a bunăstării emoționale. Cei mai mulți părinți participă la sesiuni de informare pentru prevenirea adicțiilor și a agresivității/bullying-ului, de asemenea pentru că livrarea acestora se realizează în cadrul unor programe publice.

Situația este similară și pentru cadrele didactice. Puține școli (sub 25%) au organizat activități de informare care să sprijine bunăstarea emoțională a profesorilor.

Grafic 7. Distribuția persoanelor care au desfășurat activități educative din sfera psiho-emoțională desfășurate în anul școlar 2023-2024

Activitățile educative au fost derulate în principal de consilierul școlar (99 unități - 89%), alte cadre didactice (91 unități - 82%), personal al unor ONG-uri/instituții partenere care au propus intervențiile (73 unități – 66%), psihologul școlar și părinți voluntari (19 unități – 17%).

Majoritatea activităților au fost gratuite, doar 5 unități școlare desfășurând activități punctuale de educație psiho-emoțională contra-cost.

4

CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI

Programele de tip școală-după-școală și înainte de școală au o acoperire relativ redusă în cadrul unităților de învățământ respondente (27%).

Implementarea programelor de tip înainte de școală/școala după școală (after/before school) într-un număr cât mai mare în cadrul școlilor de masă este esențială, cu atât mai mult cu cât ținta de 11,3% a ratei abandonului școlar timpuriu pentru anul 2020 propusă de *Strategia privind reducerea părăsirii timpurii a școlii în România* nu a fost atinsă. Pentru o implementare cât mai eficientă a acestor programe, sunt necesare asigurarea unui nivel adecvat de finanțare, investiții în resursele umane implicate, includerea unui curriculum divers care să ofere suport academic, activități recreaționale și activități pentru dezvoltarea abilităților socio-emoționale și o mai mare implicare a părinților și a elevilor în designul activităților, însoțite de un proces constant de monitorizare și evaluare.

Deși consilierii școlari sunt prezenți în aproape toate unitățile școlare respondente, numărul psihologilor școlari acreditați COPSI este mult mai scăzut, fiind prezenți în doar 23 de unități (21%). Acest fapt are ecouri atât în ceea ce privește limitarea drepturilor elevilor la intervenții preventive și curative, cât și a nevoii de informare a acestora cu privire la anumite teme/probleme de sănătate mintală, cu o incidență din ce în ce mai crescută în rândul adolescenților, respectiv depresie, anxietate, fobie socială, tulburări alimentare și tentative de suicid.

Creșterea numărului psihologilor în cadrul unităților școlare este necesară pentru asigurarea sănătății psiho-emoționale a elevilor. Fără o finanțare adecvată, o strategie de identificare a resurselor umane potrivite, un efort coordonat școală-autorități publice-părinți și un acces facil al elevilor la servicii de consiliere, nu se poate discuta despre un sistem de suport psiho-emoțional cu adevărat eficient.

Peste 3/4 dintre unitățile școlare respondente au resurse pentru derularea de activități de promovare în sfera bunăstării psiho-emoționale a elevilor. Cu toate acestea, unitățile fără bibliotecă și/sau sală de sport pot constitui medii neprietenoase unei dezvoltări psiho-emoționale optime în rândul copiilor și adolescenților.

Pentru a crește rezultatele academice ale elevilor și a susține sănătatea fizică și emoțională a acestora, e necesar ca toate unitățile școlare să ia în considerare crearea sau îmbunătățirea accesului elevilor la resursele menționate, atât prin permiterea accesului în sălile de sport și pe terenurile aferente în afara orelor de curs, cât și prin dezvoltarea unor programe regulate care să se desfășoare în bibliotecă (ex. cluburi de lectură). Aceste investiții vor ajuta școlile să creeze un mediu propice atât pentru succesul academic, cât și pentru bunăstarea emoțională a elevilor.

Există diferențe considerabile privind activitățile educative derulate de unitățile școlare în anul 2023-2024, atât în ceea ce privește numărul beneficiarilor, cât și al tematicilor abordate. Predilecția unităților școlare către anumite teme poate fi determinată, pe de o parte, de lipsa resurselor umane calificate care să susțină informări/workshopuri despre teme precum depresia, anxietatea, tulburările alimentare. Pe altă parte, poate fi vorba despre presiunile venite din partea opiniei publice în urma mediatizării unor scandaluri - cum sunt cele legate de bullying și consum de droguri în școli.

Pentru a aborda bunăstarea psiho-emoțională a elevilor într-o manieră cât mai cuprinzătoare, recomandăm ca unitățile școlare: 1) să acorde prioritate și altor teme în cadrul activităților educative - ca de exemplu nutriție, sport, dezvoltarea de competențe de viață, etc. 2) să organizeze cluburi școlare, cu scopul oferi elevilor ocazia de a dobândi abilități socio-emoționale prin educație non-formală și activități recreative; 3) să acorde atenție sporită bunăstării psiho-emoționale a cadrelor didactice; 4) organizarea periodică de cursuri/sesiuni de informare în domeniul învățării socio-emoționale pentru cadrele didactice de la toate disciplinele, folosind lectori din sistemul de educație sau din alte instituții și ONG-uri partenere.

CHESTIONAR

Chestionarul colectează date despre experiența unităților școlare de masă din București, publice și private, de a furniza elevilor activități de promovare a sănătății mintale și emoționale. Chestionarul se adresează școlilor gimnaziale, liceelor și școlilor profesionale. Poate fi completat de managementul unității școlare și/sau de cadrele didactice responsabile cu activitățile menționate în chestionar.

Datele vor fi prelucrate statistic și vor fi utilizate pentru fundamentarea activităților de psihoeducație care vor fi dezvoltate în proiectul “Crearea unui model funcțional de intervenție pentru Sănătate Mintală și Sprijin Psihosocial pentru copii și adolescenți”.

Proiectul se derulează în București de UNICEF, cu sprijinul Fundației Romanian Angel Appeal și Institutului pentru Studiul și Tratamentul Traumei, în parteneriat cu Inspectoratul Școlar al Municipiului București și Centrul Municipiului București de Resurse și Asistență Educațională.

Date de identificare ale unității școlare

1. Numele unității școlare:
2. Adresa unității școlare:
3. Nume manager:
4. Nume coordonator pentru proiecte și programe educative școlare și extrașcolare:
.....
5. Număr de telefon unitate școlară:
6. Adresă de e-mail unitate școlară:

Profilul unității școlare

7. Profil:

- ☐ școală gimnazială ☐ liceu ☐ școală profesională

8. Cicluri de învățământ:

- ☐ preșcolar ☐ primar ☐ gimnazial ☐ liceal

9. Proprietate:

- ☐ publică ☐ privată

10. Are program *școală-după-școală* pentru elevii de gimnaziu sau liceu:

- ☐ DA ☐ NU

11. Are program *before school* pentru elevii de gimnaziu sau liceu:

- ☐ DA ☐ NU

Efective de elevi în anul școlar 2023-2024

12. Număr total de elevi/e:
13. Număr de elevi/e în ciclul gimnazial:
14. Număr de elevi/e în ciclul liceal:
15. Număr de elevi/e cu CES (cu certificat) în ciclul gimnazial:
16. Număr de elevi/e cu CES (cu certificat) în ciclul liceal:
17. Număr de copii ucraineni înrolați ca audienți în ciclul gimnazial:
18. Număr de copii ucraineni înrolați ca elevi/e în ciclul gimnazial:
19. Număr de copii ucraineni înrolați ca audienți în ciclul liceal:
20. Număr de copii ucraineni înrolați ca elevi/e în ciclul liceal:

Resursele unității școlare, relevante pentru derularea de activități educative de promovare a sănătății mintale (emoționale, psihice, sociale) pentru elevi/e:

21. Număr de profesori consilieri școlari:
22. Număr de psihologi școlari (acreditați COPSI):
23. Număr de medici școlari:
24. Număr de asistenți medicali școlari:
25. Există bibliotecă școlară funcțională (cu bibliotecar):

☐ DA ☐ NU

26. Există sală de sport funcțională:

☐ DA ☐ NU

27. Resurse materiale care pot fi utilizate pentru activități educative de sănătate mintală (ex. jocuri, jucării, cărți):

☐ DA ☐ NU

Activități în anul școlar 2022-2023:

28. În anul școlar trecut (2022-2023), unitatea dumneavoastră a organizat activități educative care aveau tematicile descrise în tabelul de mai jos? *[bifați răspunsul/răspunsurile pentru fiecare item]:*

Tematicile activităților educative	Da, pentru elevi/e	Da, pentru părinții/tutorii lor	Dar, pentru cadrele didactice
a. prevenirea agresivității & bullying-ului	☐	☐	☐
b. prevenirea/reducerea depresiei și anxietății	☐	☐	☐
c. prevenirea suicidului	☐	☐	☐
d. prevenirea tulburărilor alimentare (anorexie, bulimie)	☐	☐	☐
e. prevenirea adicțiilor (de tutun, alcool, droguri, jocuri de noroc)	☐	☐	☐
f. dezvoltarea competențelor sociale (ex. spirit de echipă, comunicare, adaptare la medii în schimbare etc.)	☐	☐	☐
g. dezvoltarea inteligenței emoționale (ex. autocunoașterea, strategii de autoreglare, empatia, motivația etc.)	☐	☐	☐
h. Dezvoltarea psiho-sexuală (ex. etape de dezvoltare, sănătate sexuală, intimitate, protecție împotriva abuzurilor etc.)	☐	☐	☐
i. Managementul stresului	☐	☐	☐

29. Câți elevi/e au participat la activitățile educative descrise la întrebarea nr 28? Estimați și bifați răspunsul care reflectă cel mai bine situația din unitatea dumneavoastră. Dacă nu s-au organizat activități pe o anumită tematică, bifați "niciun elev/ă".

Tematicile activităților educative	Toți elevii/le	Mai puțin de 50%	Mai mult de 50%	Niciun elev/ă
a. prevenirea agresivității & bullying-ului	☐	☐	☐	☐
b. prevenirea/reducerea depresiei și anxietății	☐	☐	☐	☐
c. prevenirea suicidului	☐	☐	☐	☐
d. prevenirea tulburărilor alimentare (anorexie, bulimie)	☐	☐	☐	☐
e. prevenirea adicțiilor (de tutun, alcool, droguri, jocuri de noroc)	☐	☐	☐	☐
f. dezvoltarea competențelor sociale (ex. spirit de echipă, comunicare, adaptare la medii în schimbare etc.)	☐	☐	☐	☐
g. dezvoltarea inteligenței emoționale (ex. autocunoașterea, empatia, motivația etc.)	☐	☐	☐	☐
h. Dezvoltarea psiho-sexuală (ex. etape de dezvoltare, sănătate sexuală, intimitate, protecție împotriva abuzurilor etc.)	☐	☐	☐	☐
i. Managementul stresului	☐	☐	☐	☐

30. Activitățile educative menționate la întrebarea anterioară au fost realizate de: *[puteți bifa unul sau mai multe răspunsuri]*:

- ☐ consilierul școlar
- ☐ psihologul școlar (acreditat COPSI)
- ☐ alte cadre didactice
- ☐ coordonatorul de proiecte și programe
- ☐ părinți voluntari
- ☐ personal al unor ONGuri/Instituții partenere care au propus intervențiile
- ☐ personal al unor firme/companii care au propus intervențiile

31. Activitățile educative derulate în școală au fost: *[puteți bifa mai multe răspunsuri]*:

- ☐ Toate gratuite
- ☐ Toate contra-cost
- ☐ Unele gratuite, unele contra-cost